

Position paper glastuinbouw t.b.v. rondetafelgesprek warmte, elektriciteit en CO₂-reducties 23 maart 2022

Deze notitie dient als input voor het commissiedebat SDE++ van 24 maart 2022. Namens de glastuinbouwsector willen wij graag een aantal onderwerpen voorleggen die tijdens het debat besproken kunnen worden.

Systematiek SDE++ brengt duurzame glastuinbouwbedrijven alsnog in financiële problemen

Alle duurzame warmteprojecten met aardwarmte, biomassa en zonnewarmte worden hard geraakt door de hoge gasprijzen en dreigen om te vallen. De hoge gasprijzen zorgen uiteraard ook voor enorme financiële problemen bij niet-duurzame warmtevoorziening, maar de grote impact voor juist duurzame projecten, waardoor de sector los zou moeten komen van fossiele energie, vergt extra aandacht. Dit alles komt door de koppeling van subsidies aan de aardgasprijs en enkele kronkels in de subsidiemethodiek. Ook al ben je als glastuinbouwondernemer overgeschakeld op duurzaam, aardgas blijft je nog altijd achtervolgen.

Door de hoge gasprijs is de subsidie in 2022 voor duurzame warmteopties meer dan gehalveerd. Alles wijst erop dat de subsidie voor 2023 en mogelijk ook voor 2024 geheel zal wegvallen. Dat maakt business cases onhaalbaar en zorgt voor liquiditeitsproblemen. Daarnaast zijn ook de operationele kosten van duurzame projecten enorm gestegen. Bij aardwarmte is dat bijvoorbeeld de elektriciteitsinkoop en bij biomassacentrales is dat de houtinkoop. In de SDE++-systematiek wordt geen rekening gehouden met deze enorme prijsstijgingen. De operationele kosten nemen dus hard toe terwijl de subsidie opdroogt. Deze combinatie zal fataal worden voor veel bestaande duurzame projecten in de glastuinbouw. Daarnaast schrikt dit bedrijven af die nog moeten investeren in duurzame energie met behulp van de SDE++ , waardoor de transitie geremd wordt. Bij SDE++ voor stimulering van projecten voor afvang en levering van CO₂ aan de glastuinbouw, iets wat noodzakelijk is voor de toepassing van duurzame warmte, speelt een vergelijkbare problematiek.

Het is dus van essentieel belang dat er oplossingen komen voor bestaande duurzame projecten én dat de SDE++ systematiek gewijzigd wordt voor nieuwe initiatieven. Hieronder staat concreet wat er veranderd moet worden om de knelpunten op te lossen en de energietransitie vlot te trekken om het pad naar een klimaatneutrale glastuinbouw in 2040 voort te zetten.

Oplossingen voor bestaande en nieuwe duurzame projecten:

- ➔ De referentie voor duurzame warmte opties in de glastuinbouw moet de warmteprijs (de zogeheten spark-spread) zijn.
Het is van belang dat de formule van het correctiebedrag aangepast wordt, zodat het correctiebedrag gebaseerd wordt op de prijs van restwarmte van elektriciteitsproductie in plaats van enkel de gasprijs. De nieuwe PBL adviezen over de aardwarmte (referentie 70% van gasprijs) en zeker over biomassa (referentie 90% van gasprijs) zijn onvoldoende.
- ➔ De referentie voor afvang en levering van CO₂ moet gebaseerd zijn op de CO₂ opwek met de WKK met terug levering van elektra.
De formule voor het correctiebedrag voor afvang en levering van CO₂ houdt wel al min of meer rekening met de spark-spread maar nog altijd niet op een wijze die gelijkloopt met de daadwerkelijke referentie.
- ➔ Garanderen van bijvoorbeeld een minimale subsidie van bijvoorbeeld 30% van het basisbedrag, door een plafond in het correctiebedrag in te voeren.
Door de huidige energieprijzen drogen de subsidies van de SDE++ voor bestaande projecten volledig op. Geen enkele businesscase is gebouwd op nul subsidie. Door

bijvoorbeeld een minimale subsidie te garanderen kunnen projecten in ieder geval de financieringslasten dragen en de continuïteit van de bedrijven geborgd is gedurende de looptijd van de subsidie beschikking.

- ➔ In de bepaling van het jaarlijkse subsidiebedrag rekening houden met de werkelijke operationele kosten en de marktprijzen (denk aan inkoop elektriciteit, hout, staal, etc.).
De huidige marktprijzen rijzen de pan uit en bereiken ongekennde hoogtes. Dit heeft een grote impact op de operationele- en investeringskosten van een duurzaam project. In het bepalen van het subsidiebedrag wordt hier onvoldoende rekening mee gehouden. We gaan graag in gesprek over mogelijke oplossingsrichtingen.
- ➔ Betalingsregeling voorschotten t.b.v. voorkomen liquiditeitsproblemen.
Om faillissementen te voorkomen moet er een terugbetalingsregeling komen voor voorschotbedragen. Dit kan bijvoorbeeld door projecten de mogelijkheid te geven om uitbetaalde voorschotten in 2023 niet terug te laten betalen, maar af te trekken van de looptijd van de subsidie.
- ➔ Geen achteraf berekeningen maar vooraf duidelijkheid voor duurzame projecten die ook elektriciteit produceren.
Hout/biogas WKK-projecten die ook elektriciteit produceren horen pas aan het einde van het jaar wat hun daadwerkelijke correctiebedrag wordt en wat dus de hoogte van hun subsidie wordt. Hierdoor zitten deze projecten elk jaar in onzekerheid. De oplossing is dat de referentie op basis van de jaar-vooruit contracten (OTC) wordt vastgesteld in plaats van op basis van de dagprijzen (EPEX Spot). Daarmee wordt de systematiek gelijkgetrokken met gas year ahead. Als het vóór de start van het jaar duidelijk is wat het correctiebedrag voor WKK wordt, dan kan bijgestuurd worden en kunnen zo nodig met financiers afspraken worden gemaakt over uitstel van aflossing en het pauzeren van onderhoudscontracten. Achteraf is dat niet mogelijk.
- ➔ Realisatietermijn van geothermieprojecten en andere duurzame warmte opties in de SDE van 4 naar 6 jaar.
Er zijn 19 geothermieprojecten met een SDE-beschikking die gereed zijn voor realisatie, maar door vertraagde vergunningverlening of complexiteit van de warmteontwikkeling niet binnen de gestelde termijn tot realisatie kunnen komen.
Voor deze én toekomstige projecten is het nodig om de realisatietermijn van 4 jaar te brengen naar 6 jaar, met behoud van de subsidiejaren. Alleen zo kunnen geothermieprojecten de laatste stap naar productie maken en een bijdrage leveren aan de warmtetransitie.
- ➔ **Het is van essentieel belang dat er specifiek aandacht komt en aan oplossingen gewerkt wordt voor de bestaande duurzame projecten in de glastuinbouw.**

Klik [hier](#) voor de complete notitie over de impact van de energieprijzen op bestaande duurzame projecten inclusief concrete praktijkvoorbeelden.

Reactie op adviezen over hekjes in SDE++ vanaf 2023:

- Zorg dat in de systematiek met hekjes en domeinen vanaf 2023 structureel voldoende budget in de domeinen hoge-temperatuur warmte, lage-temperatuur warmte en duurzame gassen wordt ingezet en verhoog voor deze domeinen de maximum subsidie-intensiteit. Voor deze opties is een inhaalslag nodig om de bijbehorende doelen in het Klimaatakkoord te halen, en met name de opties die flexibel leveren zijn nog relatief duur. Daarnaast zorgt CCS en CCU binnen dezelfde hekjes voor een directe nadelige concurrentiestrijd tussen beide technieken, waarbij de kans dat CCU minder aan bod komt aanwezig is. CCU is erg belangrijk voor de afvang en levering van CO₂ aan de glastuinbouw.
- Betrek de glastuinbouw bij de SDE++ categorie elektrische boilers Er ligt een concrete verduurzamingskans als de tuinbouw mee kan doen met de categorie elektrische boiler. Daarvoor is het noodzakelijk dat de minimale aanvoertemperatuur wordt verlaagd naar 80 graden en het minimale elektrische vermogen naar 1,5 MW, omdat dat het maximale vermogen is dat glastuinbouwbedrijven uit een aansluiting op het middenspanningsnet kunnen krijgen. De business case van kleine elektrische boilers is minder interessant dan van grotere boilers, maar desondanks vergroot het de mogelijkheden van ondernemers en clusters om het aardgasverbruik te verminderen.

Specifiek aandacht voor aardwarmte in Limburg:

M.b.t. de risicokaders vragen we specifiek aandacht voor de ontwikkeling van aardwarmte in de regio Limburg. Er zijn daar twee aardwarmteprojecten gerealiseerd, maar deze zijn stilgelegd, mede in verband met seismisch risico. De ondergrond heeft nog meer potentie en aardwarmte is een essentiële schakel in de verduurzaming van de glastuinbouw. Het seismisch risico bij geothermie is laag, maar specifiek in deze regio is noodzakelijk dat meer informatie over de ondergrond ontwikkeld wordt op het gebied van seismiciteit. Ondertussen wordt een van de projecten op korte termijn ontmanteld – vanuit de bestaande mijnbouwregelgeving - waardoor die niet meer benut zou kunnen worden voor het onderzoek. De onduidelijkheid daarover duurt nu al ruim twee jaar, ook het voorgestelde Mijnbouwbesluit lijkt nog geen helderheid te gaan bieden en verwijst naar een nog nader te bepalen locatie specifieke analyse en ministeriële regeling. We hebben behoefte aan duidelijkheid. Gezien de geologische breuken raakt dit dossier ook grote delen van Brabant en Oost-Gelderland, waar ook belangrijke glastuinbouwconcentraties zijn met koppelkansen naar gebouwde omgeving. Staatssecretaris Vrijlbrief heeft tijdens de behandelingen van de Mijnbouwwet aangegeven dat er dit jaar nog een pilot komt en dat EBN/TNO uit gaan zoeken waar deze pilot precies over moet gaan.

- Wij bepleiten samen met de provincie Limburg voor een onderzoek pilot die dit jaar nog start en waarin beide bestaande projecten in Limburg een rol spelen.
- Wij pleiten met klem voor actie en snelle duidelijkheid omtrent deze situatie. De betrokken ondernemers hebben op korte termijn duidelijkheid nodig.